

**Orientering fra videnskabsministeren til Udvalget for Videnskab og
Teknologi vedrørende implementering af regeringens handlingsplan
for terrorbekæmpelse**

2010

I forbindelse med folketingsbehandlingen af lov nr. 545 af 8. juni 2006 om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse) har videnskabsministeren lovet at give Udvalget for Videnskab og Teknologi en orientering om erfaringerne med reglerne tre år efter lovforslagets gennemførelse.

Kravene til indretning af udstyr og systemer i forhold til indgreb i meddelelsehemmeligheden trådte endeligt i kraft 1. januar 2008.

Videnskabsministeren har i forbindelse med den aftalte status vedrørende lov nr. 545 lovet ligeledes at følge op på reglerne om udstyrskrav i forhold til registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik (logning), som blev gennemført i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (teleloven) ved lov nr. 200 af 6. marts 2007. Opfølgningen vedrørende logning vedrører alene de tekniske aspekter af registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik.

Videnskabsministeren lovede desuden at give Udvalget for Videnskab og Teknologi en årlig status vedrørende centrale problemstillinger under Videnskabsministeriets ansvarsområde de første år efter lovens ikrafttræden.

Formålet med denne orientering er for så vidt angår Videnskabsministeriets område at give udvalget en afsluttende orientering om myndighedernes praktiske erfaringer med implementeringen af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse tre år efter lovforslagenes gennemførelse.

Videnskabsministeriet har til brug for orienteringen indhentet bidrag fra Justitsministeriet om politiets erfaringer med den tekniske implementering. Der er desuden indhentet bidrag fra branchen om praktiske erfaringer med reglerne. Der henvises til vedlagte høringsliste i bilag 1.

Baggrund

Videnskabsministeren oversendte den 13. juni 2008 den første årlige orientering vedrørende centrale problemstillinger under Videnskabsministeriets ansvarsområde i relation til loven samt vedrørende reglerne om udstyrskrav i forhold til registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik (logning).

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3592 9700
Telefax 3532 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 10-087328
Doknr. 1376206

Side 1/1

I denne status blev implementeringsprocessen og det praktiske arbejde og samarbejde mellem myndighederne beskrevet. Særligt i forbindelse med teleobservation blev det oplyst af Rigspolitiet, at de store teleoperatører arbejdede med at tilvejebringe de nødvendige tekniske løsninger herfor.

Konklusionen på rapporten var, at initiativerne på Videnskabsministeriets område i regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse nu var indført og implementeret i dansk ret. Reglerne havde på daværende tidspunkt kun været i kraft kort tid, og erfaringerne med implementeringen var derfor begrænsede.

Videnskabsministeren valgte at følge særskilt op på den tekniske håndtering af indgreb i form af teleobservation i form af en rapport, som udvalget modtog den 18. december 2008. I denne rapport blev teleobservation beskrevet, og Rigspolitiet oplyste at have kendskab til, at der siden reglernes ikrafttræden den 1. januar 2008 var blevet afsagt kendelser om teleobservation i medfør af retsplejelovens § 791a, stk. 5. Det blev endvidere oplyst, at teleobservation håndteres direkte mellem teleudbyderen og den politikreds eller afdeling i Rigspolitiet, der rekvirerer indgrebet.

IT- og Telestyrelsen

Side 2/2

Det blev desuden oplyst, at Rigspolitiet i samarbejde med de berørte teleudbydere på daværende tidspunkt gennemførte en afklaring af relevante spørgsmål i relation til etablering af en central it-understøttelse af teleobservation.

Videnskabsministeren oversendte den 15. maj 2009 den anden årlige status vedrørende centrale problemstillinger under Videnskabsministeriets ansvarsområde i relation til loven samt vedrørende reglerne om udstyrskrav i forhold til registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik (logning).

Det blev konkluderet i orienteringen, at politiet generelt havde gode erfaringer i relation til samarbejdet med telebranchen i forbindelse med indgreb i meddelelseshemmeligheden, idet samarbejdet i det væsentligste beskrives som værende positivt og velfungerende.

Det blev konkluderet, at der i politikredsene har været foretaget teleobservation, og at der hos Rigspolitiet var blevet implementeret en central løsning til understøttelse af teleobservation.

Det blev ligeledes konkluderet, at der er løbende dialog mellem relevante myndigheder og mellem politiet og telebranchen om den tekniske gennemførelse af antiterrorlovgivningen i relation til indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Tilsyn

IT- og Telestyrelsen fører tilsyn med overholdelse af telelovens § 15, stk. 1, § 15a og eventuelle regler udstedt i medfør af § 15, stk. 2. IT- og Telestyrelsen kan udstede påbud, såfremt udbydere ikke opfylder forpligtelsen, samt udstede tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge en efterkommelse af reglerne.

IT- og Telestyrelsen har løbende dialog med Justitsministeriet, Rigspolitiet og Politiets Efterretningstjeneste vedrørende telelovens § 15.

IT- og Telestyrelsen har desuden været i dialog med mobiloperatørerne vedrørende telelovens § 15.

Branchens praktiske erfaringer med implementeringen

IT- og Telestyrelsen har den 3. marts 2010 til brug for denne orientering foretaget en høring af branchen.

Høringen om de praktiske erfaringer drejede sig specifikt om:

- Erfaringerne med indretning af det tekniske udstyr og de tekniske systemer således, at politiet kan få adgang til oplysninger om teletrafik (logning).
- Erfaringerne med at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden i form af historisk teleoplysning, udvidet teleoplysning, fremadrettet teleoplysning, aflytning og teleobservation.
- Erfaringerne med en fælles database, registrering af virksomhed hos Rigspolitiets Telecenter samt på begæring at udlevere oplysninger, der identificerer en slutbruger.

IT- og Telestyrelsen

Side 3/3

Videnskabsministeriet har indsamlet oplysninger om de praktiske erfaringer i forhold til, hvordan systemindretningen fungerer, om erfaringer med samarbejdet med politiet og eventuelle praktiske problemstillinger i relation til politiets anmodninger om indgreb i meddelelshemmeligheden, om forpligtelsernes proportionalitet og om virksomheders omkostninger ved indretning af systemerne.

I forhold til omfanget af forpligtelserne i bekendtgørelse nr. 988 af 28. september 2006 (logningsbekendtgørelsen), indgår det ikke i redegørelsen, da logningsbekendtgørelsen hører under Justitsministeriet. Dog vil bemærkninger i relation til de tekniske aspekter i forhold til logning indgå.

IT- og Telestyrelsen har modtaget høringssvar fra Telekommunikationsindustrien (TI), Telenor og Hi3G ApS. DI ITEK, IT Branchen og Dansk Energi har tilsluttet sig konklusionerne i TI's høringssvar.

I høringen er nævnt følgende forhold:

- *Indretning af teknisk udstyr til opfyldelse af logningsbekendtgørelsen*

TI bemærker, at processen til indretning af det tekniske udstyr til opfyldelse af logningsbekendtgørelsen har været lang og dyr.

TI bemærker, at udgifterne til udvikling af systemerne ikke står mål med antallet af dommerkendelser fra myndighederne, og at teletrafikdata primært benyttes til efterforskning af mildere former for kriminalitet, således at logningsbekendtgørelsen ikke i væsentligt omfang er blevet benyttet af myndighederne til bekæmpelse af terror og andre meget alvorlige forbrydelser.

TI bemærker, at politiets centrale systemer til modtagning af logningsdata først blev implementeret i 2009 og således for sent i forhold til, at udbydere skulle opfylde lovkravet pr. 15. september 2007.

- *Erfaringer med at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af historiske teleoplysninger, udvidet teleoplysning, fremadrettet teleoplysning og aflytning.*

TI bemærker, at fremadrettede teleoplysninger sjældent benyttes af myndighederne.

- *Erfaringer med at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af teleobservation.*

TI og Telenor bemærker, at teleobservation har givet anledning til væsentlige udfordringer, idet der ikke hos Rigspolitiet var implementeret et system til modtagelse af oplysningerne. TI og Telenor anfører, at Rigspolitiet anbefalede Ericssons "PoLIS"-system som værende det bedst mulige system til at opfylde kravene for teleobservation, hvilket gjorde, at flere operatører investerede et to-cifret millionbeløb i dette system.

IT- og Telestyrelsen

Side 4/4

TI bemærker dog, at der efter implementeringen af systemet har vist sig nogle praktiske problemer med systemet.

- *Erfaringerne med en fælles database, registrering af virksomhed hos Rigspolitiets Telecenter samt på begæring at udlevere oplysninger, der identificerer en slutbruger.*

TI bemærker, at der har været eksempler på problemer ved registrering af nye og mindre udbydere. TI forventer dog, at problemerne fremadrettet er løst, baseret på en løsning med Rigspolitiets Telecenter.

- *Generelt*

TI bemærker, at det praktiske samarbejde mellem politimyndighederne og udbydere i det væsentlige forløber problemfrit, og at de problemstillinger, der opstår, løbende bliver afklaret.

TI bemærker, at der vedrørende bistand til indgreb i meddelelseshemmeligheden for så vidt angår indgreb, som myndighederne også inden udstedelsen af logningsbekendtgørelsen havde mulighed for at indhente, ikke oplever problemer.

Myndighedernes praktiske erfaringer med implementeringen

Justitsministeriet har til brug for denne afrapportering oplyst følgende om politiets erfaringer med den tekniske implementering:

Politiet har generelt gode erfaringer i relation til samarbejdet med telebranchen i forbindelse med indgreb i meddelelseshemmeligheden, og særligt samarbejdet

med de store selskabers specialenheder til håndtering af samarbejdet med politiet er effektivt.

I forhold til Rigspolitiets samarbejde med telebranchen kan det ligeledes oplyses, at samarbejdet generelt er godt og konstruktivt. Rigspolitiet er løbende i dialog med de store teleoperatører vedrørende tilvejebringelse af de nødvendige tekniske løsninger i forhold til implementeringen af tiltagene i medfør af antiterrorlovgivningen.

For så vidt angår historiske teleoplysninger kan det oplyses, at teleoperatørerne fortsat leverer teleoplysningerne direkte til de enkelte politikredse. Rigspolitiet har - med henblik på at lette politikredsenes arbejde - etableret en central løsning til håndtering af historiske teleoplysninger. Rigspolitiet har i den forbindelse rettet henvendelse til de fire store teleoperatører, der er positive i forhold til at overgå til levering af data til det nye centrale system. Rigspolitiet er i øjeblikket i gang med at teste det nye system.

IT- og Telestyrelsen

Med hensyn til teleobservation kan det oplyses, at Rigspolitiets anskaffelse af et centralt it-system til understøttelse af teleobservation forudsatte, at Rigspolitiet modtog oplysninger om bl.a., i hvilke formater teleoperatørerne forventede at levere oplysninger om teleobservation. Rigspolitiet modtog først disse oplysninger i efteråret 2008, og Rigspolitiet har efterfølgende etableret en central løsning til understøttelse af teleobservation, der var implementeret i april 2009.

Side 5/5

Rigspolitiet har endvidere oplyst, at der i forhold til den praktiske håndtering af indgreb i meddeleleshemmigheden fortsat udestår enkelte uafklarede problemstillinger af teknisk karakter, herunder bl.a. i relation til levering af data til den centrale understøttelse af teleobservation.

Justitsministeriet kan herudover oplyse, at det samlet set er Rigspolitiets opfattelse, at de eksisterende regler om registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik er af væsentlig betydning for politiets opklaring af alvorlige forbrydelser, herunder sager vedrørende drab, narkotikakriminalitet, røveri mv. Politiets Efterretningstjeneste har endvidere oplyst, at efterretningstjenesten anvender oplysninger om teletrafik i betydeligt omfang navnlig i forbindelse med længerevarende efterforskninger inden for terrorområdet.

Konklusion

Initiativerne på Videnskabsministeriets område i regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse er nu fuldt ud implementeret og har samlet været trådt endeligt i kraft siden 1. januar 2008.

Videnskabsministeriet har ad flere omgange fulgt op på de praktiske erfaringer med implementeringen i form af de årlige orienteringer om myndighedernes praktiske erfaringer med implementeringen af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse til Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi. Til brug for denne orientering er også de praktiske erfaringer fra branchen indhentet.

Justitsministeriet oplyser, at reglerne om registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik er af væsentlig betydning for politiets opklaring af alvorlige forbrydelser, herunder sager vedrørende drab, narkokriminalitet, røveri m.v.

Justitsministeriet oplyser, at Politiets Efterretningstjeneste anvender oplysninger om teletrafik i betydeligt omfang navnlig i forbindelse med længerevarende efterforskninger indenfor terrorområdet.

Der er et godt samarbejde mellem myndighederne og telebranchen i forbindelse med indgreb i meddelelseshemmeligheden. Samarbejdet beskrives som positivt og velfungerende.

Der er løbende dialog mellem myndighederne i mødeforum mellem Justitsministeriet, Politiets Efterretningstjeneste, Rigspolitiet og IT- og Telestyrelsen blandt andet med henblik på løbende opfølgning og dialog i forhold til regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse og herunder i forhold til konkret konstaterede problemer på området. Dette mødeforum vil fremover mødes efter behov.

IT- og Telestyrelsen

Side 6/6

Der udestår stadig enkelte uafklarede problemstillinger af teknisk karakter vedrørende indgreb i meddelelseshemmeligheden, blandt andet i form af teleobservation. De relevante myndigheder er i dialog med telebranchen med henblik på at drøfte de aktuelle problemstillinger.